

MADAMOND TEATRAL

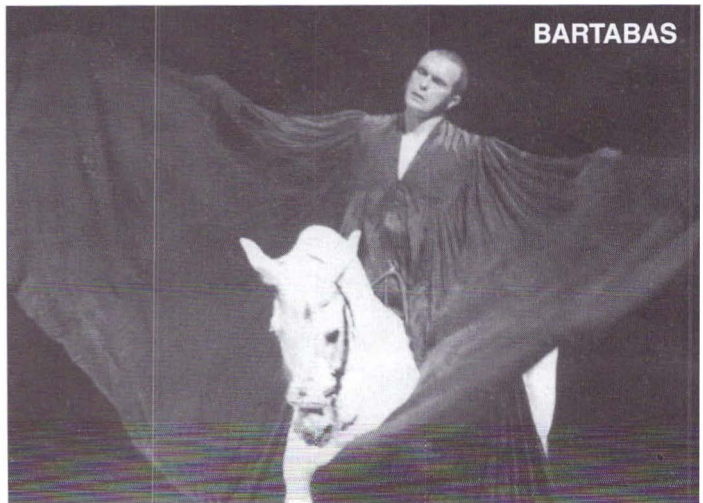
Oltița CÂNTEC

Teatrul ecvestru

La Aubervilliers, în imediata vecinătate a Parisului, își are sediul general o companie teatrală mai puțin obișnuită, pe nume „Zingaro”. Cuvântul înseamnă, în limba italiană, țigán, iar numele l-a împrumutat de la un... cal. Un cal negru care l-a inspirat pe stăpânul său, Bartabas, nume nu mai puțin exotic, în practicarea unui gen cu totul deosebit, teatrul ecvestru. Bartabas s-a născut într-o familie înstărită de parizieni și a crescut sub impresia puternică pe care i-o provocase una dintre legendele strămoșilor săi. Aceasta povestea că un străbunic aristocrat, cu chemare artistică evidentă, ar fi „risipit” averea moștenită, înființând o trupă ambulăntă de teatru cu care obișnuia să călătorească și el. Bartabas a dat numele strămoșului său, contele de Aligru, unei companii de circ pe care, la rândul-i, a creat-o la sfârșitul anilor '70 și cu care s-a făcut cunoscut, și nu oriunde, nici oricum, ci tocmai la Avignon, reper cardinal pe harta festivalieră a Europei. Întrând, la vremea aceea, în orașul de odinioară al Papiilor, cu un alai tropicitor, îmbrăcat în negru, Bartabas a impresionat publicul adunat în

celebra Place de l'Orloge prin imaginea de călăreț arhaic pe care o evoca. Pentru că Bartabas reînvie, prin fiecare nouă apariție spectaculară și spectaculoasă, himera călărețului: a celui barbar, în multe dintre creațiile sale de început, a cavalerului, în cea mai recentă dintre ele, *Triptik*.

Istoria companiei de teatru ecvestru „Zingaro”, a fost legată vreme de 17 ani de aceea a calului cu acelaș nume. Mai întâi a fost patrupedul și abia apoi a apărut teatrul. Prima creație a trupei s-a intitulat *Cabaret ecvestru* și a continuat, grație succesului înregistrat, cu o serie de alte două, realizate sub aceeași denumire. Autorul spectacolelor era năvalnicul Bartabas, un artist neliniștit, provocator, care sonda prin asocierea cal-om tenebrele cele mai ascunse ale arhaicului. Alter-ego-ul lui Zingaro l-a inspirat vreme de 17 ani, până la moartea sa prematură petrecută la New York, în timpul unui turneu. O pauză de doi ani

a lui Bartabas a însemnat perioada de căutare și pregătire a unui înlocuitor.

Trupa lui Bartabas număra oameni și cai, rulote, camioane, un cort, elemente ușor de mutat din loc în loc, pentru că „Zingaro” se plimbă mereu, căutându-și parteneri pentru viitoare producții și public nou. Fiecare nouă creație e prezentată, de regulă, în premieră, la Avignon, apoi, vreme de doi ani, este itinerată în toate colțurile lumii. Arta pe care o practică Bartabas este un gen aparte. Ea ar putea fi definită ca o coregrafie ecvestră, ceva între circ și arta spectacolului, dar indiferent de nume, ca un spectacol unic, cuceritor. Caii lui Bartabas au nume ce amintesc de gloriile baletului clasic: Barâșnikov, Nijinski, Nureev, de toate cele patru puncte cardinale, Nord, Sud, Est, Vest, și de celebrități ale artelor plastice ori ale muzicii: Goya, Picasso, Farinelli. Moartea lui Zingaro a determinat și o importantă schimbare de stil pentru Bartabas. *Șaman*, *Mazepa*, *Zingaro*, *Himeră*, *Eclipsă*, creațiile sale anterioare, aminteau de o arhaicitate exotică, exprimată printr-o muzică creată special pentru fiecare dintre spectacole. *Triptik*, creația anului 2000, pregătită la Amsterdam, pentru că Holland Festival i-a fost coproducător, a glisat spre spiritualitatea contemporană, având drept punct de plecare trei compoziții simfonice: *Ritualul primăverii*, *Simfonia psalmilor* de Igor Stravinski și *Dialogul umbrei duble* de Pierre Boulez. Trecerea la marele repertoriu contemporan a însemnat și o importantă modificare stilistică: barbaria este preistoria spiritualității, iar ideea este indusă prin plasarea artistică a regizorului aluziilor, al simbolurilor. Fiecare dintre cele trei piese constituie momente în sine, dar fiecare este legată și de celelalte două.

Ritualul primăverii a adus în scenă șase călăreți și șapte participanți de *kalaripayatt*, cea mai veche artă marțială din lume, practică în sudul Indiei, ai cărei discipoli deprind, vreme de zece ani, numai mișcările de pregătire. Asocierea extraordinarei flexibilități corporale a acestor dansatori, care nu mai văzuseră cai până la venirea în Franța, cu mișcările agile ale călăreților, sugerează o sacralitate primitivă, ideea unui haos original, supus unei cosmogonii inițiale. Artiștii evoluează într-un cort, spațiul scenic fiind o arenă individualizată coloristic prin nisip ocru, în ton cu hainele dansatorilor indieni și cu acelea ale călăreților.

Dialogul umbrei duble, plasată între cele două compoziții Stravinski, a scos din distribuție călăreții, lăsând prezentă doar ideea de cal, invocată de sculpturile lui Jean-Louis Sauvat, *puzzle* al ideii de ecvestru, întrezărite printr-o pânză subțire de fum, printre care evoluează și doi balerini din trupa lui Béjart, Julio Arozarena și Anouk Tissot.

Compoziția dramatică continuă cu *Simfonia psalmilor*, pe acordurile cărora în arenă intră șase femei călare pe cai albi, îmbrăcate în rochii lungi, satinat, personaje ce par coborâte dintr-o poveste. În final, în centrul arenei goale apare Bartabas călare pe Horizonte, împlinind ansamblul cu un rezumat coregrafic. *Triptik* e o superbă ecuație artistică implicând oameni, cai, muzică, lumină, în crearea unui complex codificat de gesturi ce se cer interpretate. O stranie coincidență face ca numele fiecăreia dintre creațiile acestui unic artist să numere întotdeauna exact șapte litere. Bartabas consideră, cu încredința sa instinctivă, că acesta este un semn